

Procés participatiu per redactar els estatuts de l'Agència de la Natura de Catalunya

Informe de resultats de la sessió

Sessió territorial núm. 2 – Alt Pirineu

La Seu d'Urgell, 10 de novembre de 2022

participa.gencat.cat

Unitat impulsora del procés participatiu

Departament d'Acció Climàtica, Alimentació i Agenda Rural (DACC)
Direcció General de Polítiques Ambientals i Medi Natural

Unitat que acompanya el procés participatiu

DACC - Subdirecció General d'Informació i Foment de la Sostenibilitat

Empresa dinamitzadora i que redacta l'informe

Espai TReS · Territori i Responsabilitat Social
Xavier Basora, Xavier Sabaté i Laura Ruiz

Contingut

1. Introducció	4
1.1. Antecedents i context	4
1.2 Objectius del procés participatiu	4
1.3 Eixos de debat de les sessions territorials	5
2. Assistència i participació	6
2.1. Perfil dels participants	6
2.2. Llistat d'entitats participants	8
3. Recull d'aportacions	9
3.1. Una Agència participada	9
3.1.1. Mecanismes i vies d'incentivació, impuls i suport als agents socials	9
3.1.2. Òrgans descentralitzats i de col·laboració activa en la presa de decisions	11
3.1.3. Comissió Social	12
3.2. Una Agència propera al territori	13
3.2.1. Estructura territorial desitjable	13
3.2.2. Serveis oferts per les oficines territorials	14
3.2.3. Relacions amb altres organismes presents al territori	15
3.2.4. Canals i mecanismes no presencials	15
3.3. Propostes d'altres temàtiques	16
Annex I. Avaluació de la sessió	17
Annex II. Imatges de la sessió	20

1. Introducció

El mes de juliol de 2020 es va aprovar la Llei 7/2020 de l'Agència de la Natura de Catalunya. L'Agència de la Natura de Catalunya (o ANACAT) té per missió la protecció, la planificació, la gestió, la restauració, el millorament i l'estudi del medi natural de Catalunya, tant en l'àmbit continental com en el marí, amb la finalitat de conservar-ne el patrimoni natural, la biodiversitat i la geodiversitat, i de garantir els serveis ambientals i les externalitats positives dels ecosistemes, amb criteris d'integritat, sostenibilitat, persistència i eficiència.

Segons estableix la Llei, l'ANACAT s'ha de constituir en el moment que es dicti el decret que n'aprovi els estatuts. L'any 2022 el Govern de la Generalitat de Catalunya ha iniciat el procés de redacció dels estatuts amb l'objectiu que l'ANACAT es constitueixi l'any 2024.

1.1. Antecedents i context

Els estatuts de l'ANACAT regularan una àmplia diversitat d'aspectes sobre el funcionament d'aquest nou organisme, sempre d'acord amb el que estableix la Llei 7/2020 i altres normes pròpies de les administracions públiques.

Dels aspectes que regularan els estatuts de l'Agència, n'hi ha alguns de relacionats amb la governança i el desplegament territorial del nou ens que el Govern de la Generalitat ha considerat útil i necessari debatre mitjançant un procés de participació ciutadana.

1.2 Objectius del procés participatiu

Els objectius d'aquest procés de participació ciutadana són:

- Implicar els agents clau en conservació de la natura a Catalunya en el procés de creació de l'Agència i informar-los de tots els passos previstos fins a la seva constitució.
- Recollir i debatre propostes sobre la governança de l'Agència, que es tindran en consideració en els seus estatuts i en d'altres documents estratègics.
- Recollir i debatre propostes sobre la presència i el desplegament territorial de l'Agència, que es tindran en consideració en els seus estatuts i en d'altres documents estratègics.

Aquest procés participatiu no ha abordat els aspectes següents:

- Un debat sobre aspectes ja definits a la Llei 7/2020.
- Altres qüestions i procediments interns propis de l'Administració.

1.3 Eixos de debat de les sessions territorials

De tots els aspectes que regularan els estatuts de l'ANACAT, aquells més directament relacionats amb la governança i el desplegament territorial de l'Agència són els que es debaten durant el procés de participació ciutadana. Concretament, a les sessions territorials els eixos de debat són els següents:

- ➔ **Comissió Social:** serà un dels tres òrgans col·legiats de govern de l'ANACAT (juntament amb el Consell de Direcció i la Comissió Científica).
- ➔ **Territorialització de l'Agència:** com es desplegarà aquest nou organisme en el territori.
- ➔ **Mecanismes i òrgans de participació i col·laboració** amb entitats, empreses i persones.

Durant les sessions territorials, i per facilitar el treball en grups, aquests eixos de debat s'han agrupat de la següent manera:

Bloc	Temes de debat	Aspectes tractats
BLOC A. UNA AGÈNCIA PARTICIPADA	Mecanismes i vies d'incentivació, impuls i suport als agents socials	Identificar quins poden ser aquests mecanismes i instruments, o com es poden reforçar els existents
	Òrgans descentralitzats i de col·laboració activa en la presa de decisions	Definir com haurien de ser aquests òrgans territorials de participació previstos a la Llei, i en quins àmbits d'acció de l'Agència podrien col·laborar o influir
	Comissió Social	Determinar què se n'espera d'aquest òrgan col·legiat de govern (funcions) i com hauria de ser
BLOC B. UNA AGÈNCIA PROPERA AL TERRITORI	Estructura territorial desitjable	Definir quins àmbits geogràfics podrien estructurar l'Agència per garantir una administració àgil, útil i eficaç arreu del territori
	Serveis oferts per les oficines territorials	Proposar quins serveis haurien d'oferir les oficines o delegacions territorials de l'Agència
	Relacions amb altres organismes presents al territori	Debatre com s'haurien de relacionar les noves oficines territorials de l'Agència amb altres organismes presents al territori
	Canals i mecanismes no presencials	Proposar canals i mecanismes no presencials que hauria d'oferir l'Agència

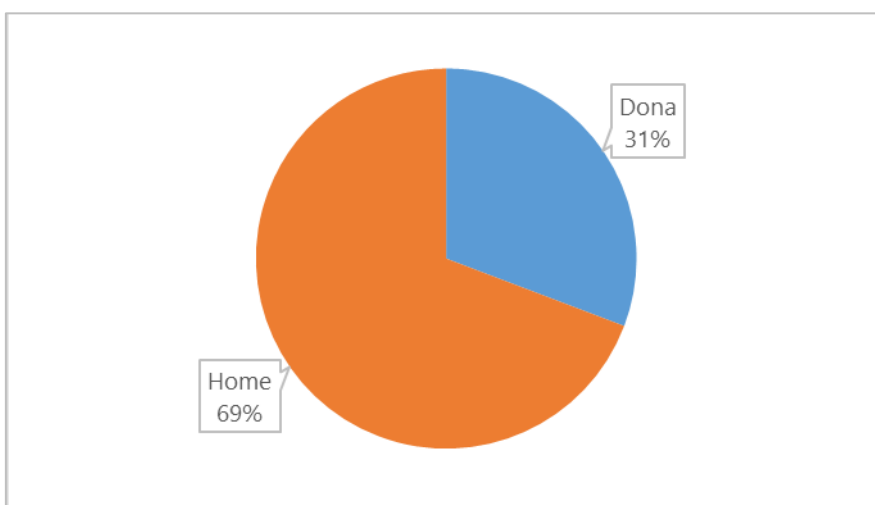
2. Assistència i participació

La sessió va comptar amb la participació de **14 persones** que representaven **14 organismes, entitats o empreses diferents**.

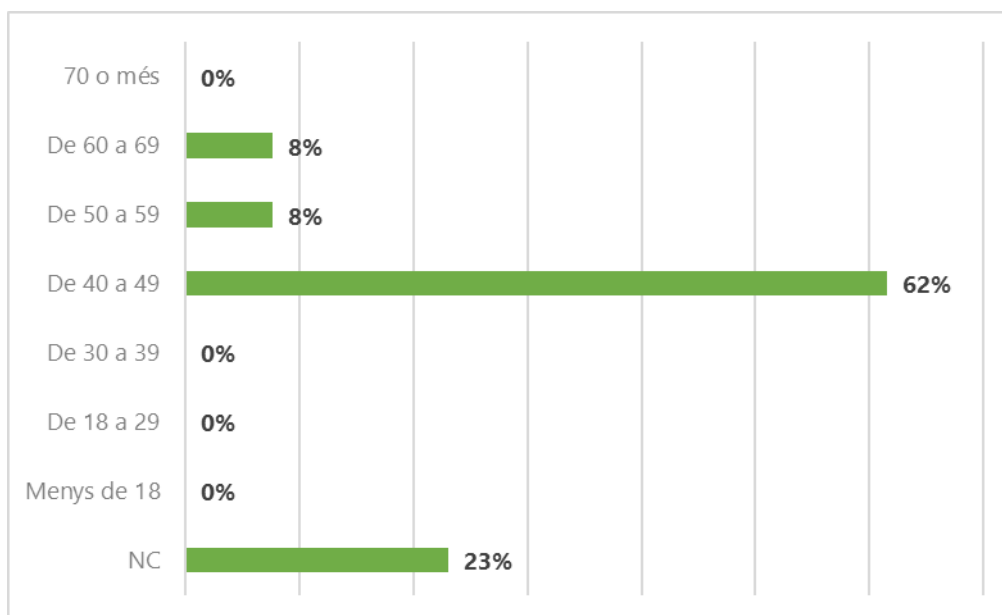
2.1. Perfil dels participants

A partir de les dades del qüestionari d'avaluació que es va facilitar al final de sessió (vegeu Annex I), es mostren tot seguit algunes dades del perfil dels participants.

Participants per sexe

Participants per edat

Municipi de residència dels participants

Municipi	Nombre de participants
La Seu d'Urgell	3
Bellver de Cerdanya	2
Oliana	1
Coll de Nargó	1
Ribera d'Urgell	1
Tírvia	1
Sort	1
Olvan	1
Baix Pallars	1
NC	1

Nota: NC indica que els participants no han contestat aquella pregunta.

Sector d'activitat professional (dels participants que han respost que treballen, ja sigui per compte d'altri, o per compte propi)

Sector	Nombre de participants
Administració pública	7
Activitats professionals, científiques i tècniques i administratives	1
Agricultura, ramaderia, aqüicultura, explotació forestal	1
Hosteleria o turisme	1
Salut, educació i serveis socials	1
Construcció	1
Indústria	1
Altres: Ecoturisme	1
NC	1

Nota: NC indica que els participants no han contestat aquella pregunta.

2.2. Llistat d'entitats participants

Tot seguit es presenta el llistat d'entitats participants en la sessió, i s'indiquen el nombre de persones que van representar cada entitat.

Administració/entitat/empresa	Nombre participants (persones)
Serveis Territorials DACC Lleida - coordinació territorial a l'Alt Pirineu i Aran	1
Parc Natural de l'Alt Pirineu	1
RNC Cadí i RNC Cerdanya-Alt Urgell	1
Consell Comarcal de la Cerdanya	1
Consell Comarcal de l'Alt Urgell	1
Ajuntament de la Seu d'Urgell	1
Ajuntament de Ribera d'Urgellet	1
Ajuntament d'Oliana	1
Federació Catalana de Caça	1
Federació Catalana de la Raça Bruna dels Pirineus	1
Associació de Guies Interpretadors del Parc Nacional d'Aigüestortes i Estany de Sant Maurici (AGIPNAESM)	1
Empresa AUBÈRRIA natura i patrimoni SL	1
Roc Roi	1
L'Altre Pallars SL	1
	14

3. Recull d'aportacions

Els participants a la sessió van deliberar en un únic grup conduït per dos dinamitzadors professionals per mitjà d'unes dinàmiques participatives prèviament dissenyades.

Cada aportació/proposta consta d'un títol que la sintetitza i d'una descripció que afegeix detalls, així com d'un codi alfanumèric per identificar-la (bloc A, bloc B). Durant la sessió es van plantejar un total de **25 propostes**: 13 corresponents al bloc A "Una Agència participada", 10 corresponents al bloc B "Una Agència propera", i 2 sobre altres temàtiques. Aquestes propostes també es publiquen a l'espai "Fes una proposta" del portal Participa, on poden rebre suports i comentaris d'altres persones (o dels propis participants a la sessió).

3.1. Una Agència participada

Aquest primer bloc va començar amb 5 minuts de reflexió individual durant els quals els participants, a través d'unes targetes, havien de respondre la pregunta següent: Amb quins mecanismes l'Agència hauria de donar impuls i suport a les persones, les entitats i les empreses per fomentar i enfortir la seva implicació en la conservació del patrimoni natural?

El dinamitzador va recollir les respostes a aquesta pregunta, les va penjar en un panell de treball i va iniciar el debat sobre la resta de temes d'aquest primer bloc (òrgans descentralitzats i de col·laboració activa en la presa de decisions, i Comissió Social).

Les aportacions en relació amb aquestes temàtiques queden recollides en els apartats següents.

3.1.1. Mecanismes i vies d'incentivació, impuls i suport als agents socials

Els mecanismes proposats van des dels ajuts de diversos tipus (pagament per serveis ambientals, fiscalitat favorable, danys per fauna salvatge, etc.) a la sensibilització social, passant per la compra de finques que posteriorment se cedeixen a entitats i ens locals.

Proposta A1	Ajuts més específics, diversos, flexibles i de tramitació àgil per a tots aquells agents que conserven el medi natural en àrees desfavorides
Descripció	<p>Ajuts específics a pagesos, ramaders, ADF, societats de caçadors, entitats de custòdia, ens locals, etc.</p> <p>Diversificar l'objecte dels ajuts, afrontant alguns àmbits que reben poc suport: neteja i retirada de residus dels espais naturals, manteniment i rehabilitació de bordes i altres construccions ramaderes (que actuen de refugi per a rapinyaires i muricecs), ajuts vitals per a la incorporació de joves agricultors i ramaders, etc.</p>

Proposta A2	Cercar fórmules àgils de compensació i/o de fiscalitat favorable per a aquelles activitats poc rendibles però que "produeixen" serveis ambientals (ramaderia extensiva, gestió forestal, etc.)
Descripció	Entre aquestes fórmules hi hauria reorientar la PAC per pagar per producció quan l'explotació sigui de ramaderia extensiva; ajuts al manteniment de pastures; ajuts al manteniment de races autòctones; ajuts als boscos que es dediquen a l'evolució natural o que es gestionen amb finalitats de conservació i/o producció, etc.; contractes globals d'explotació amb pagesos i propietaris forestals per a finalitats de conservació; etc. La fiscalitat favorable hauria de beneficiar empreses i autònoms que des del sector primari contribueixen a conservar el medi natural.
Proposta A3	Agilitzar els tràmits de compensació de danys a l'agricultura i a la ramaderia causats per la fauna salvatge
Descripció	Aquesta proposta inclou la determinació fefaent dels danys i, sobretot, la recepció ràpida dels imports.
Proposta A4	Crear un fons potent per comprar finques d'alt valor ecològic i que inclogui un mecanisme de cessió de la gestió a ajuntaments i entitats de custòdia
Descripció	L'adquisició pública de sòl és un dels mecanismes més efectius per a la conservació de finques d'alt valor natural.
Proposta A5	Oferir més vies d'implicació als agents socials per tal que ajudin a conservar espècies amenaçades i lluitar contra espècies invasores
Descripció	La conservació d'espècies amenaçades i el control de les espècies invasores són prioritats que requereixen la implicació de molts tipus d'agents socials: entitats conservacionistes, centres de recerca, guies (turístics, d'alta muntanya, interpretadors), etc.
Proposta A6	Incrementar i mantenir en el temps les accions de comunicació i sensibilització social sobre conservació i respecte del medi natural
Descripció	Cal que la nova Agència, i els espais naturals protegits en particular (no només els parcs naturals), incrementin l'esforç en comunicació i sensibilització i impliquin a guies i establiments turístics.

3.1.2. Òrgans descentralitzats i de col·laboració activa en la presa de decisions

El debat va començar amb la reflexió que els àmbits territorials amb els que s'estructuri l'ANACAT condicionaran l'abast i les funcions d'aquests òrgans descentralitzats. A partir d'aquí, es va apostar per uns òrgans representatius, oberts, i orientats als resultats.

Proposta A7	Crear els nous òrgans descentralitzats a partir d'una anàlisi dels existents (que no cal eliminar)
Descripció	Per exemple, la Junta Consultiva de la RNC de Cadí o les juntes rectores dels parcs i els seus consells de cooperació (si en preveuen). Hi ha mecanismes associats als òrgans existents que es poden fer aflorar i ser útils per a la futura ANACAT.
Proposta A8	Aconseguir que els nous òrgans descentralitzats siguin representatius dels agents clau al medi natural, amb rotació dins cada sector
Descripció	Han de ser òrgans multisectorials, amb una representació tècnica i social diversificada (guies, associacions de caça i peca, propietaris, etc.). I per a cada sector, valorar que els representants vagin rotant quan hi hagi més d'una entitat representativa del sector.
Proposta A9	Obrir els òrgans descentralitzats a persones a títol individual
Descripció	A més de la representativitat sectorial, haurien de ser òrgans oberts a persones individuals voluntàries que també puguin aportar una visió alternativa des de cada territori.
Proposta A10	Gestionar els òrgans descentralitzats per tal que esdevinguin espais efectius, àgils, que avaluen els resultats i comuniquen els avenços
Descripció	Cal que aquests òrgans, pel fet de ser nous, superin molts dels dèficits d'espais de participació similars. En aquest sentit, es proposen diverses mesures: evitar la burocratització, fixar compromisos per escrit, amb avaluació i retorn de la participació. Cal explicar i comunicar el sentit i l'impacte que tenen aquests espais. I que tinguin continuïtat.

Proposta A11	Dotar els òrgans descentralitzats de funcions d'intercanvi d'informació entre sectors i de mediació
Descripció	Atesa la representativitat sectorial que haurien de tenir aquests òrgans, caldria valorar que entre les seves funcions hi haguessin la d'intercanviar informació i coneixements sobre l'acció dels diversos agents socials en relació a la conservació de la natura, i la d'apropar els diferents interessos, si escau amb tècniques de mediació.

3.1.3. Comissió Social

Aquest nou òrgan es va debatre durant poca estona i es va incidir, sobretot, en la seva representativitat sectorial i social.

Proposta A12	Incloure a la Comissió Social representants comarcals dels sectors econòmics vinculats a la conservació de la natura
Descripció	Sovint els representants dels sectors econòmics en aquests òrgans són sempre els mateixos, les entitats majoritàries d'àmbit nacional. Per enriquir la Comissió social amb més veus, valorar incloure altres representants de caire més territorial dels sectors econòmics.

Proposta A13	Incloure a la Comissió Social representants de sectors o col·lectius poc vinculats als espais de participació sobre conservació de la natura
Descripció	Entre els col·lectius hi hauria associacions o entitats de joves i de dones. I entre els sectors, hi hauria representants del món educatiu i de fundacions o entitats amb finalitats d'inclusió social.

3.2. Una Agència propera al territori

Aquest segon bloc va començar amb 5 minuts de reflexió individual durant els quals els participants, a través d'unes targetes, havien de respondre la pregunta següent: Quins àmbits territorials haurien d'estructurar l'Agència (per garantir un model administratiu àgil i una presència útil i eficaç al territori), i quins són els 2 serveis prioritaris que haurien d'oferir les delegacions/oficines territorials de l'Agència?

El dinamitzador va recollir les respostes a aquesta pregunta, les va penjar al panell de treball i va iniciar el debat sobre la resta de temes d'aquest segon bloc (relacions amb altres organismes presents al territori, i canals i mecanismes no presencials).

Les aportacions en relació amb aquestes temàtiques queden recollides en els apartats següents.

3.2.1. Estructura territorial desitjable

Els participants van proposar diversos criteris per estructurar territorialment l'ANACAT que van fer emergir dos models possibles: aprofitar àmbits administratius existents (com ara les vegueries) o apostar per una estructura basada en grans àmbits naturals i/o paisatgístics.

Proposta B1	Utilitzar les vegueries com a estructura territorial de l'ANACAT, però donant algun paper a les comarques
Descripció	Aquesta va ser l'aportació amb <u>més suports</u> en la sessió de l'Alt Pirineu. Alguns participants també van comentar que la unitat comarcal, en llocs com el Pirineu, genera un sentiment d'identitat i pertinença molt marcat, de manera que caldria donar-li alguna funció en una hipotètica estructura en vegueries.
Proposta B2	Utilitzar àmbits ecosistèmics o regions biogeogràfiques com a estructura territorial de l'ANACAT
Descripció	Diversos participants a la sessió van apostar per aquest model, que hauria de diferenciar entre Pirineu, Prepirineu, plana, àrees urbanes, litoral, etc. De fet, van comentar que calia aprofitar la constitució de l'ANACAT per ser creatius i superar els límits administratius clàssics.
Proposta B3	En el model de regions biogeogràfiques, estructurar el Pirineu en tres àmbits: Pirineu central, Pirineu oriental i Prepirineu
Descripció	Aquesta diferenciació es deu a les diferències paisatgístiques, i també en clau d'agilitat administrativa (un sol àmbit pirinenc abastaria un territori massa gran).

Proposta B4	Dissenyar un model mixt d'estructura de l'ANACAT que tingui en compte àmbits ecosistèmics i vegueries
Descripció	Diversos participants van apostar per un model mixt, que integrés els dos criteris majoritaris, el de les vegueries amb el dels grans àmbits ecosistèmics. Algun participant, per exemple, va proposar de crear clústers dins les vegueries (sense concretar més).

3.2.2. Serveis oferts per les oficines territorials

Es van proposar diversos tipus de serveis que haurien d'oferir les oficines o delegacions territorials de l'ANACAT.

Proposta B5	Suport presencial per simplificar, facilitar i agilitzar tots els tràmits relacionats amb la gestió del medi natural
Descripció	Les oficines territorials de l'ANACAT i les persones físiques que hi treballin haurien d'esdevenir una "finestra única i efectiva" de la Generalitat en tots aquells tràmits relacionats amb la gestió del medi natural, i haurien de contribuir a simplificar la burocràcia.

Proposta B6	Oficines territorials que actuïn com a bústia de suggeriments de la ciutadania
Descripció	Més enllà de les bústies i adreces electròniques, cal un espai físic que permeti rebre i escoltar les inquietuds ciutadanes.

Proposta B7	Oficines territorials com a òrgans gestors dels espais de la xarxa Natura 2000
Descripció	Sovint els espais de la xarxa Natura 2000 (no inclosos dins d'espais naturals de protecció especial) no disposen d'una gestió directa ni tampoc d'una oficina o òrgan propi de gestió. Aquest paper el podrien exercir les oficines territorials de l'ANACAT.

Proposta B8	Oficines territorials amb recursos de vigilància i guarderia per als espais naturals, i de capacitat sancionadora
Descripció	Les oficines territorials haurien de disposar de recursos i personal de vigilància dels espais naturals (una mancança crònica), poder vehicular denúncies (siguin o no d'ofici) sobre pràctiques il·legals en el medi natural i tramitar-ne les sancions que corresponguin.
Proposta B9	Oficines territorials amb capacitat de planificació i gestió de l'ús públic en espais naturals, i de regulació de l'accés motoritzat al medi natural
Descripció	Atesa la problemàtica actual de massificació del medi natural, les oficines territorials de l'ANACAT haurien de poder incidir-hi de manera directa, per prevenir situacions, per regular, per informar als visitants.
Proposta B10	Oficines territorials amb capacitat "territorial" de decisió
Descripció	Caldria que, per a determinats tipus d'accions de caire territorial, les oficines territorials de l'ANACAT disposessin de capacitat pròpia de decisió, sense que calgués fer consultes a la seu central.

3.2.3. Relacions amb altres organismes presents al territori

En aquest àmbit no es va suggerir cap proposta específica.

3.2.4. Canals i mecanismes no presencials

En aquest àmbit no es va suggerir cap proposta específica.

3.3. Propostes d'altres temàtiques

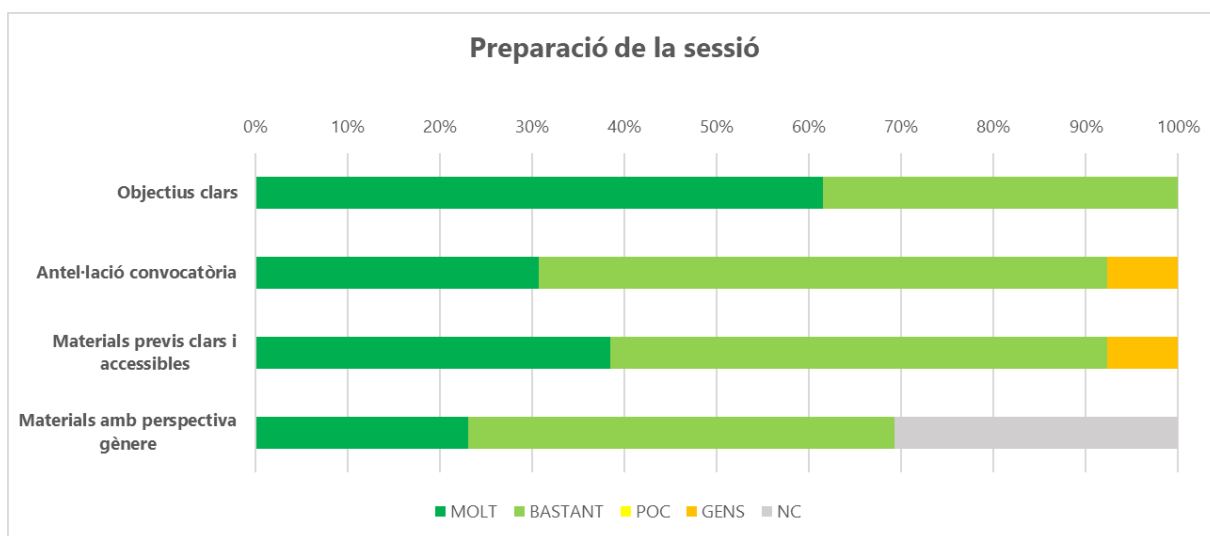
Aquest darrer bloc d'aportacions inclou totes aquelles que no estan relacionades directament amb els tres eixos de debat del procés participatiu, si bé també tenen el seu interès.

Proposta C1	Superar la fragmentació competencial i unificar la gestió del territori en els espais naturals
Descripció	En un espai natural s'ha de gestionar tot: caça, pesca, boscos, biodiversitat... i fins i tot agricultura i ramaderia. Així doncs, l'ANACAT hauria de servir per centralitzar la presa de decisions i no per derivar competències o respostes cap a altres organismes. La gestió del medi natural ha de ser integral.
Proposta C2	Incorporar la conservació del medi natural com una política transversal en la resta d'agendes i estratègies
Descripció	Cal superar la sectorialitat actual de les polítiques de medi natural.

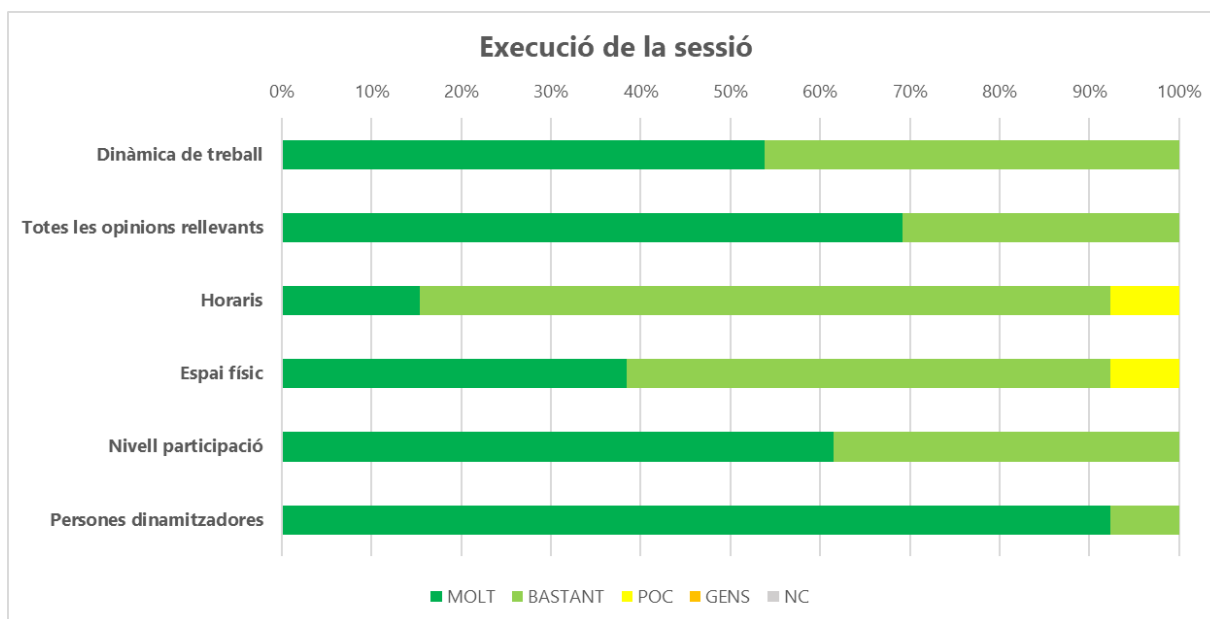
Annex I. Avaluació de la sessió

En aquest apartat es mostren els resultats dels qüestionaris d'avaluació que van respondre els participants al final de la sessió. Van respondre aquest qüestionari **13 dels 14 participants**. La majoria (un 85%) van considerar que el tema de la sessió era MOLT important, mentre que el 15% restant van considerar-lo BASTANT important.

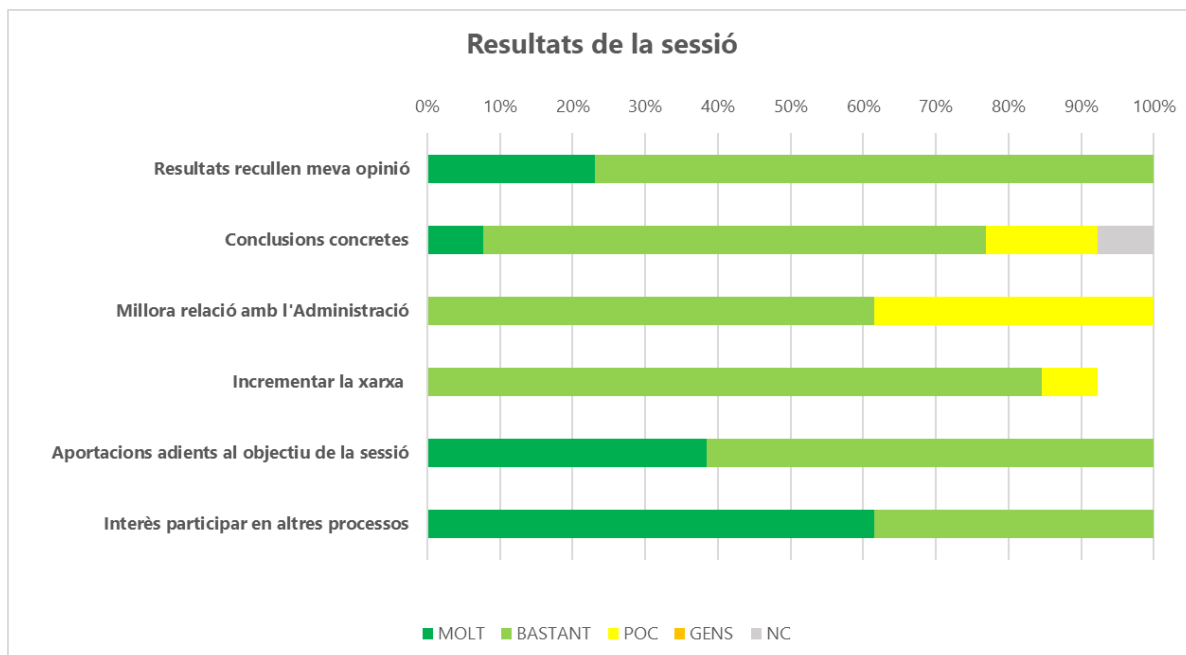
Valoració de la preparació de la sessió

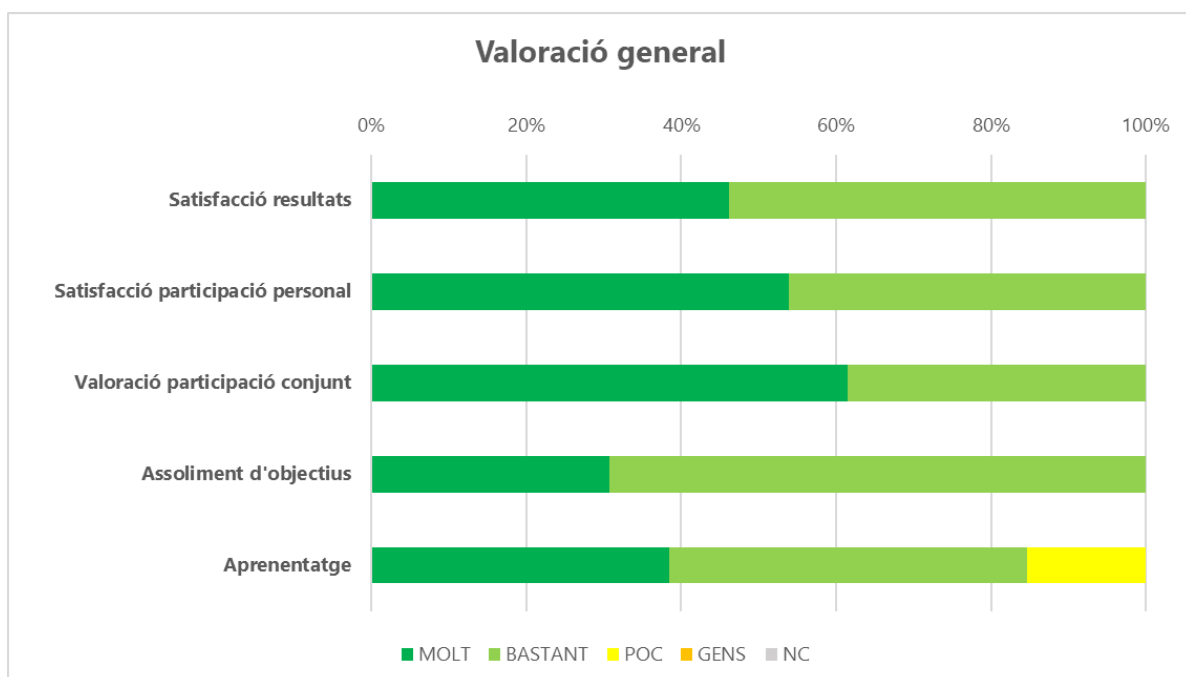
Valoració sobre l'execució de la sessió

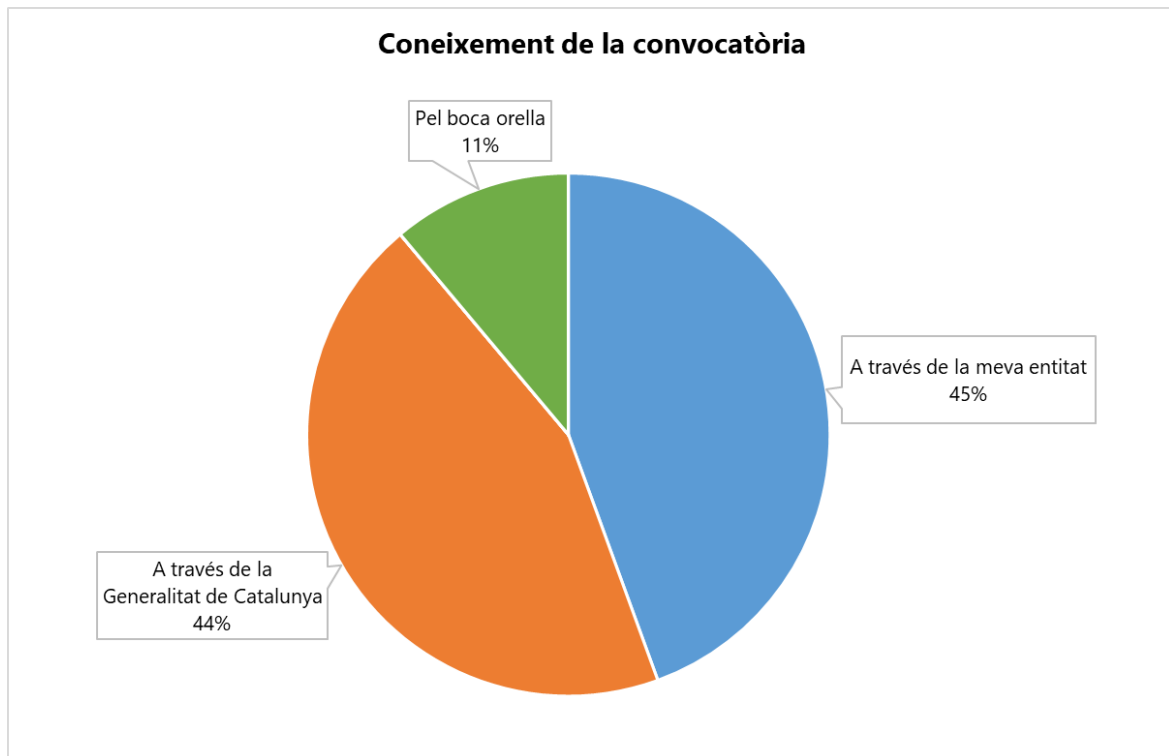
Valoració sobre les expectatives respecte dels resultats de la sessió

Valoració global

Accés a la convocatòria

Annex II. Imatges de la sessió

En aquest Annex es mostren algunes imatges de la sessió, incloent una captura del panell on es van anar recollint les aportacions.

Benvinguda institucional.

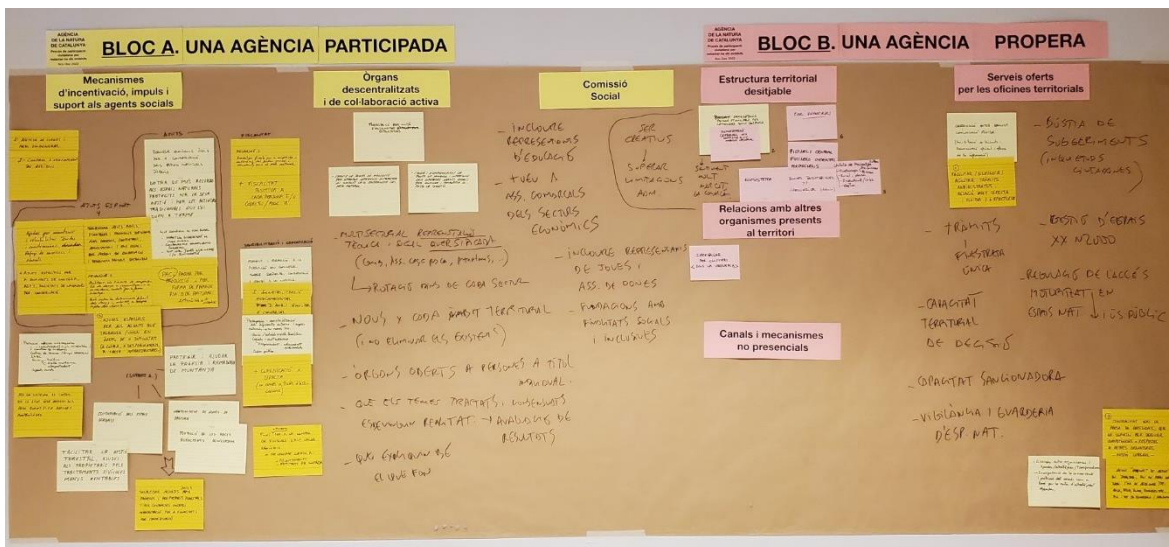
**Moment de les
autopresentacions
dels participants.**

**Treball individual
plantejant mecanismes de
suport a la conservació per
part d'entitats i empreses.**

Moments finals del treball deliberatiu.

Panell amb totes les aportacions recollides.